

Original

Plagiat- handboken

– en guide för både lärare och studenter

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
Vad är Ouriginal?	4
Vad är plagiering?	5
Varför bry sig?	6
Testa dina kunskaper	7
Allmän kunskap/fackkunskap	8
Kontrollera fakta	9
Planera din tid	10
Anteckna alltid källan	11
Källhänvisningar	12
Harvard-stilen	13
APA-stilen	14
Oxford-stilen	15
IEEE-stilen	16
MLA-stilen	17
Fler källor, mer kunskap	18
Inga onödiga risker	19
Internetresurser	26
Essay mills och spökskrivare	27
Berömda slutord	28

Den här guiden ger dig råd och tips om hur du undviker plagiering. Du får lära dig olika stilar, metoder och sätt att citera på korrekt sätt.

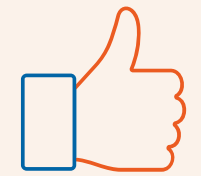
Plus: Testa dina kunskaper i våra övningar för att se om du behärskar konsten.

Vad är Ouriginal?

Ouriginal är en automatiserad textmatchningsprogramvara som används för att förhindra och upptäcka plagiat. Med alltifrån doktorander till grundskolor som våra kunder hjälper vi tusentals institutioner världen över att lära sig mer om plagiering – men framförallt hur de undviker det.

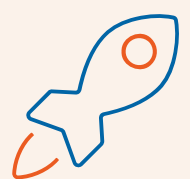
Ouriginal har en stark **förebyggande effekt** när det används på din institution. Lärare bli mer medvetna om plagiering och studenter förstår att de inte kan ta genvägar. Det är en **vinn-vinn för alla**.

När ditt dokument har laddats upp kontrollerar vi det **mot våra källor** inklusive tidigare inskickat material och använder **avancerade algoritmer** som blir smartare och utvecklas med varje uppladdning.

Du kan skicka in dokument till Ouriginal via **e-post, webbinkorg eller lärplattformen** på din institution. Vi stöder **alla standardfilformat och .zip-filer** när de skickas in via e-post. Varje lärare egen analysadress.

Vår analys är klar på nolltid och skickas till läraren/utbildaren i en **interaktiv rapport**. Det är sedan upp till läraren att gå igenom **resultatet, bedöma** om det är finns plagiat eller inte och dela resultaten med studenterna om de så önskar.

Att lägga på minnet

- Vi avgör inte om en text innehåller plagiat eller inte – vi visar bara på likheter i texten.
- Syftet med den här guiden är att du ska lära dig vad plagiering är för något. Den är inte avsedd att ersätta din lärare, så se till att alltid följa din lärares instruktioner.
- Att hämta inspiration från tidigare forskning på området är ofta ett krav och ett bra sätt att ge din egen forskning trovärdighet. Men att stjäla någon annans idéer gör däremot inte det. Så kom alltid ihåg att hänvisa till källan.
- Plagiering är ett allvarligt hot mot självständigt tänkande och akademiskt arbete. Det kan också få allvarliga följder för dig som student, till exempel att bli avstängd från din utbildning.

Vad är plagiering?

Det första vi behöver göra i den här guiden är att reda ut vad som generellt betraktas som plagiat eller plagiering. Det handlar inte bara om att kopiera och klistra in någon annans text utan även att kopiera någon annans (publicerade) idé som helhet. I vidare mening kan det till och med definieras som upphovsrättsintrång.

Enligt Jude Carroll, Oxford Brookes University, och Carl Mikael Zetterling, KTH Learning Lab, uppstår plagiering när någon beskriver någon annans tankar eller formuleringar som om de vore personens egna. Plagiering behöver alltså inte nödvändigtvis handla om textuella likheter. Det kan lika gärna röra sig om strukturella eller konceptuella likheter. "I din egen text är du ansvarig för att säkerställa att både tankarna och formuleringarna är dina egna. **Om du beskriver någon** annans tankar eller formuleringar som dina egna har du plagierat." (Carroll & Zetterling, år 2009)

Vad detta innebär i praktiken är att om du måste läsa text A för att kunna skapa text B så måste text A uppges som källa. Att inte nämna källan är att plagiera.

Tumregel

"Om du måste läsa text A för att kunna skapa text B måste text A uppges som källa."

Varför bry sig?

Bortsett från risken att bli avstängd, vilket borde vara allvarligt nog, är plagiering även ett hot mot självständigt och fritt tänkande.

Att respektera den akademiska standarden och integriteten är en av de viktigaste grundpelarna i den akademiska världen. Med det följer förmågan att bearbeta det du har lärt dig och dra dina egna slutsatser och utveckla nya teorier. Att plagiera någon annans arbete tyder inte på en sådan förmåga och i slutändan skadar det din trovärdighet och sänker din akademiska standard. Ny teknik har gjort det lättare att upptäcka plagiering – även om du redan är färdig med dina studier – och det kan få allvarliga konsekvenser för din karriär.

Du blir godkänd!

- Dubbelkontrollera alltid att du och din lärare är överens när det gäller källhänvisningarna.
- Ta reda på om de olika referensstilarna godkänns på ditt universitet. De flesta universitet har egna guider och hjälpsidor du kan använda.
- Fråga dig själv om din text kan betraktas som allmän kunskap eller fackkunskap.
- Allmän kunskap är allmänt kända fakta som att dygnet består av 24 timmar eller att Brasiliens officiella språk är portugisiska.
- Gränslinjen mellan allmän kunskap och fackkunskap kan vara diffus, så fråga din lärare eller en expert om du är osäker.
- Allmän kunskap kräver ingen källa.
- Omarbetar du en text eller ändrar ordvalen men behåller den ursprungliga innebörden måste du normalt ange källan!

Se till att följa de här riktlinjerna så undviker du problem i din akademiska karriär.

Testa dina kunskaper

Fem av dessa exempel är plagiat. Vilka?

- A.** Att skriva av eller kopiera ett kort stycke från en källa ordagrant utan att ange vem den ursprungliga författaren är.
- B.** Att i samarbete med din handledare/lärare arbeta vidare med en text som du tidigare har skrivit själv.
- C.** Att översätta en annan författares text till ett annat språk och använda översättningen utan att ange källan.
- D.** Att använda en befintlig text utan att uppge vem den ursprungliga författaren är men med små justeringar som att ändra ordföljd och meningsbyggnad, använda synonymer, ta bort ord eller lägga till egna ord och så vidare.
- E.** Att läsa flera texter och omarbeta deras innehåll i ett nytt dokument som inte liknar de ursprungliga källorna förutom ett fåtal ord eller någon enstaka mening utan att ange någon av källorna.
- F.** Att skriva av ett 3–4 meningar långt stycke ordagrant och ange vem den ursprungliga författaren är i anslutning till texten.
- G.** Att översätta en text som du själv har författat till ett annat språk och använda översättningen.
- H.** Att bygga vidare på en text som har betygsatts tidigare utan att ange vilka delar som är gamla.

Fem av dessa exempel är plagiat. Vilka?

Svar: A, C, D, E och H skulle hanteras som plagiat. B och F har korrekt källhänvisning. G kan vara fusk under vissa omständigheter men det betraktas inte som plagiat i dess egentliga bemärkelse.

“De som kopierar dig
kommer alltid
ligga steget efter”

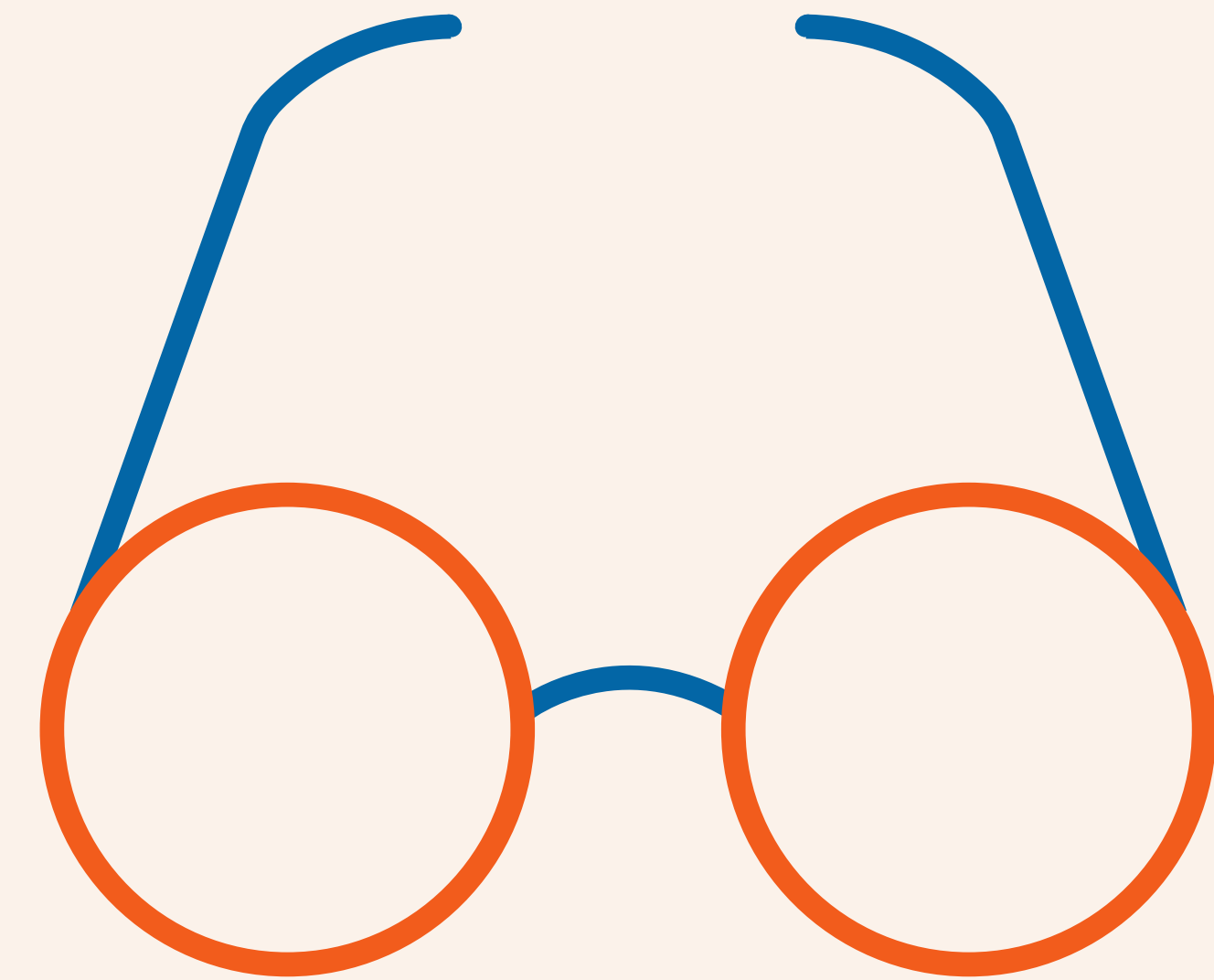
Wayne Gerard Trotman

Allmän kunskap/ fackkunskap

Om du till exempel ska skriva om hur elektrisk belysning påverkat människors sociala liv kan du inte utgå från att denna kunskap är allmänt känd och därför ska den betraktas som fackkunskap. Om du använder en sådan text rakt av i din uppsats utan att ange någon källa skulle det alltid betraktas som plagiat även om du bytte ut vartenda ord i texten.

Kunskap som inte anses vara allmänt känd brukar med högsta sannolikhet vara baserad på forskning på området och därför måste källhänvisningen vara korrekt. Om du inte nämner källan plagierar du författarens tankar och slutsatser – även om du skulle beskriva det med dina egna ord.

Kontrollera fakta

Om du till exempel i en uppsats om Brasiliens politiska utveckling i slutet av 1900-talet behöver nämna att Brasiliens officiella språk är portugisiska behöver du normalt inte uppge din källa om du vet att dina läsare redan känner till det.

Om du däremot lämnar in ett kort PM med fakta om Brasilien och din uppsats i hög grad bygger en enda källa så behöver du en källhänvisning.

Om du har hittat din källa på internet är det viktigt att du omedelbart skriver ned källan och datumet när den publicerades och när du besökte sidan. Alla som läser din uppsats ska lätt kunna hitta exakt samma källa. Det krävs alltid en fullständig internetadress och hänvisning till en boks sidnummer. Tänk på att inte lita alltför mycket på källor på internet eftersom de ibland inte är helt tillförlitliga.

Kort sagt, glöm inte att kontrollera dina fakta och se helst till att du har flera oberoende källor som kan verifiera dem.

Planera din tid

Vi vet alla hur prokrastinering kan få sista inlämningsdagen att närma sig med stormsteg. Men låt dig aldrig frestas att kopiera studiekamraternas arbete om du hamnar där. Original kommer att AVSLÖJA dig. Se till att skriva den där uppsatsen i stället.

En bättre taktik: Påbörja din uppgift tidigt och försök dela upp den i flera mindre deluppgifter som du kan sätta upp egna slutdatum för. Följ sedan det här schemat så strikt som möjligt och håll koll på vad du har gjort så att du kan se hur du ligger till tidsmässigt. När du inte känner dig stressad kommer du dessutom lättare in i ett kreativt flöde. Du får också lite marginal för om något inte skulle gå som du hade tänkt dig.

Läs Brian Tracys "Svälj den fulaste grodan först" för tips om hur du undviker att skjuta saker framför dig.

Anteckna alltid källan

Det kanske verkar som en självklarhet men se till att alltid skriva ned källan du har hittat. Om det är en artikel på internet är det viktigt att även anteckna datumet när du kom åt sidan (ifall den tas bort) samt datumet då den publicerades. Om du använder en källa från en bok är det viktigt att du också noterar vilken utgåva du använder.

Ett bra tips att ha en särskild anteckningsbok eller ett särskilt dokument på datorn där du skriver ned alla källor du kan behöva hänvisa till eller gå tillbaka till senare.

Risken om du inte gör det är att du glömmar bort källan och tvingas lägga en massa tid på att leta efter den i stället för att fokusera på din uppgift.

Källhänvisningar

Beroende på disciplin kan standarden för källhänvisningar variera. Några av de vanligaste är Harvard, Oxford, IEEE, APA, MLA och Chicago/Turabian. Oavsett vilken du väljer är det viktigt att du ALDRIG blandar dem i en uppsats. Bortsett från IEEE är det främsta som skiljer de olika stilarna åt huruvida du ska använda fotnoter eller källhänvisningar direkt i texten.

Kul fakta:

Trots namnet är Harvard den vanligaste referensstilen i Storbritannien och Australien medan APA- och MLA-stilarna används mycket i USA.

Harvard-stilen

Harvard-stilen beskrivs ofta som författare-år-systemet och involverar litteraturhänvisningar i direkt anslutning till texten. Den är nästan identiskt med APA-formatet.

Citat i text

Författarens namn och utgivningsår är ett minimum. Men om det är ett direkt citat eller en specifik detalj behöver du också ange sidnumret. På så sätt behöver inte läsaren läsa hela källan för att hitta vad man hänvisar till. Hänvisningen placeras inom parentes (Lazar, 2006, p. 34). Om du har använt sidorna 34 och 35 skriver du pp.34–35. där pp. står för "pages" ("sidorna"). Om du hänvisar till fler än en sida skriver p.34 et seq där "et seq" står för "fler följande". Det går också att ersätta "p." med ett ": " (Lazar 2006:34). Om du hänvisar till samma citat flera gånger kan du hoppa över sidan. (Lazar 2006). Om du hänvisar till fler än en författare men färre än fyra använder du det här formatet: (Smith & Jones 2010). Är det fler än fyra författare skriver du: (Smith et al. 2010) ELLER Smith et al. (2010) när det är en del av en mening.

(Källa: <http://owll.massey.ac.nz/referencing/harvard-style.php>)

Referenslista

Bok

Ordningsföljd: författare, år, boktitel, utgivare, utgivningsort.

Tidningsartikel

Ordningsföljd: författare, år, artikelns titel, tidningens namn, volym och/eller nummer, sidomfång.

Tidningsartikel med DOI

Ordningsföljd: författare, år, artikelns titel, tidningens namn, volym och/eller nummer, sidomfång, webbplats.

APA-stilen

Även om den påminner mycket om Harvard-referensstilen är en av de största skillnaderna i APA-stilen att författare och utgivningsår ska avgränsas med komma: (Lazar, 2006).

Citat i text

Författarens namn och utgivningsår är ett minimum. Men om det är ett direkt citat eller en specifik detalj behöver du också ange numret på sidan, kapitlet eller sektionen. På så sätt behöver inte läsaren läsa hela källan för att hitta vad man hänvisar till. Hänvisningen placeras inom parentes (Lazar, 2006, p. 34). Om du har använt sidorna 34 och 35 skriver du pp.34–35. där pp. står för "pages" ("sidorna"). Om du hänvisar till fler än en sida skriver p.34 et seq där "et seq" står för "fler följande". Om dokumentet saknar sidnumrering, som exempelvis elektroniska dokument, kan du hänvisa till paragrafen med förkortningen "para". Om du hänvisar till samma citat flera gånger kan du hoppa över sidan. (Lazar 2006). Om du hänvisar till fler än en författare men färre än tre använder du det här formatet: (Smith & Jones 2010). Är det tre eller fler författare skriver du: (Smith et al. 2010) ELLER Smith et al. (2010) när det är en del av en mening.

(Källa: <https://libguides.murdoch.edu.au/APA>).

Referenslista

Bok

Ordningsföljd: författare, år, boktitel, utgivare, utgivningsort.

Tidningsartikel

Ordningsföljd: författare, år, artikelns titel, tidningens namn, volym och/eller nummer, sidomfång.

Tidningsartikel med DOI

Ordningsföljd: författare, år, artikelns titel, tidningens namn, volym och/eller nummer, sidomfång, webbplats.

Oxford-stilen

Oxford-stilen är ett fotnotsbaserat system där du placerar en upphöjd siffra i brödtexten för att citera en referens.

Citat i text

Siffrorna hänvisar till noter som antingen placeras i sidfoten på samma sida eller sammanställs allra sist i texten. Den senare varianten är mindre vanlig eftersom många föredrar att kunna läsa fotnoten samtidigt som de läser meningen eller stycket den hör till. Placera den upphöjda siffran efter citatet och använd samma siffra i fotnoten eller i slutet av texten.

Observera att formatet kan variera beroende på typ av källa (bok, vetenskaplig artikel, webbsida etc.), vilken disciplin du tillhör, hur många författare det är och så vidare. Jämför med tidigare publicerat arbete för att veta vad som gäller.

Källa: <https://www.ub.umu.se/en/write/references/writing-references-oxford>

Referenslista

Bok

² Ordningsföljd: författare, titel, utgåva, utgivningsort, utgivare, utgivningsår.

E-bok

² Ordningsföljd: författare, titel, utgåva, utgivningsort, utgivare, utgivningsår, webbplats, datum för åtkomst.

Tidningsartikel

² Ordningsföljd: författare (för- och efternamn), artikelns titel, tidningens namn, volym, nummer, utgivningsår: sidnummer i artikeln.

Tidningsartikel med DOI

² Ordningsföljd: samma som för tidskrift, ofta anger utgivarna hur referensen ska skrivas

Webbplats

² Ordningsföljd: (om det finns): författare, organisation, myndighet eller företag; (år); dokumentets titel eller sida; namnet på webbplats eller webbplatsinnehavare; senaste uppdateringen av webbsidan; fullständig URL (<http://...>), datum för åtkomst.

IEEE-stilen

IEEE-referensstilen används ofta i tekniska rapporter jämfört med mer texttyngda uppsatser och publikationer.

Citat i text

I IEEE-referensstilen infogas en siffra [X] när en annan författares arbete citeras. I slutet av uppgiften anges den fullständiga referensen [X] till arbetet. Citaten och hänvisningarna till dem anges i den ordningsföljd de förekommer i ditt arbete. Hänvisningar ska anges inom hakparenteser, till exempel:

Albert Einsteins teori har fotograferats för första gången. [13].

När du omnämner författare gör du så här: Einstein [13] konstaterade att ... eller använd et al. för fler än fyra författare. Ange inte utgivningsår i ditt citat, vilket brukar vara ett krav i andra referensstilar.

Källa: <http://libraryguides.vu.edu.au/ieeereferencing/gettingstarted>

Referenslista

Som i alla andra referensstilar behöver du uppge hela källan i slutet av ditt arbete. Referenslistan ska innehålla fullständiga uppgifter om alla källor som har citerats direkt i texten.

Referenslistan ska vara sorterad i den ordning som källorna citeras i uppsatsens text. Listan inleds med [1] och följer i stigande nummerordning, alltså från den lägsta till den högsta siffran.

Referenslistan sorteras inte i alfabetisk ordning efter författare eller titel.

MLA-stilen

MLA-stilen medger större frihet än vissa andra referensstilar, vilket återspeglas i referenslistan. Den är vanlig inom humaniora och är den stil som rekommenderas av Modern Language Association (därav MLA).

Om du primärt erkänner källan måste du se till att hänvisa till källan så att läsaren kan hitta den.

Källa: <http://owll.massey.ac.nz/referencing/mla-style.php>

Citat i text

Om du använder en källa inom din text anger du författaren och sidnumret. (Lazor 36). Om du citerar författaren inom meningen kan du skriva så här: Lazor är själv övertygad om att hans teori är vattentät (36). Flera författare anges som vanligt med et al. efter första författarens namn.

Eftersom denna stil är mycket friare måste du själv veta vilken information du måste ange. Den ska dock alltid anges i samma ordningsföljd:

Författare, "Källans titel." (t.ex. kapitelrubrik, artikelns titel, webbsida, sång, tv-avsnitt), publikationens titel (t.ex. boktitel, tidningens namn, webbplats, album, tv-program), övriga medverkande (t.ex. översatt av, redigerat av, regisserat av, under ledning av, framfört av), version (t.ex. utgåva), nummer (t.ex. volym, utgivningsnummer), utgivare, utgivningsdatum, plats (t.ex. sidnummer, avsnittsnummer, URL).

Referenslista

Ordningsföljd: Författare. Källans titel. Publikationens titel (självständig publikation om en bok), Övriga medverkande (översättare eller redaktörer), Version (utgåva), Nummer (vol. och/eller nr), Utgivare, Utgivningsdatum, Plats (sidor, stycken, URL eller DOI).

Exempel

Wallis, Mick och Simon Shepherd. Studying Plays. 2:a utg., Hodder Arnold, 2002.

Watson, Lois. "Body Parts in Limbo When Amputees Can't Let Go." Sunday Star Times, 19 okt. 2008: A8.

Fomison, Tony. Hill Top Watcher. 1976, olja på canvas, Te Papa, <https://www.tepapa.govt.nz/vis-it/exhibitions/toi-art/tony-fomison-lost-dark>. Läst 2 september 2018.

Fler källor, mer kunskap

Harvard-stilen:

www.owll.massey.ac.nz/referencing/harvard-style.php

www.wikihow.com/Cite-Using-the-Harvard-Style

Oxford-stilen:

www.ub.umu.se/en/write/references/writing-references-oxford

www.wikihow.com/Reference-in-Oxford-Style

www.ox.ac.uk/public-affairs/style-guide?wssl=1

IEEE-stilen:

libraryguides.vu.edu.au/ieeereferencing/gettingstarted

APA-stilen:

www.wikihow.com/Cite-a-Textbook-in-APA

owll.massey.ac.nz/referencing/apa-style.php

MLA-stilen:

www.wikihow.com/Quote-and-Cite-a-Play-in-an-Essay-Using-MLA-Format

owll.massey.ac.nz/referencing/mla-style.php

Inga onödiga risker

När din uppsats väl är uppladdad till Ouriginal kommer den att plagiatkontrolleras. Se därför till att kontrollera dina källor INNAN. Korrekturläs, kontrollera litteraturen och anteckna dina källor direkt när du hittar dem så undviker du

onödiga missöden.

Idén med att studera ett område är att få ny kunskap eller nya idéer kring ett ämne som antingen är gammalt eller nytt.

Själva kärnan i akademiska studier bygger på förmågan att kombinera gamla och nya rön och användandet av tidigare forskning som en motor för att utveckla nya. Det är här det svåra kommer in: att använda tidigare forskning och rön på korrekt sätt. För att göra dina egna resultat relevanta bör du alltid inkludera tidigare forskning och därmed också CITERA den.

Var alltid noga med varifrån du har hämtat texter, idéer eller, för den delen, bilder så kommer du att undvika plagiering som ett proffs.

På följande sidor ges flera exempel som du kan studera för att lära dig vad som brukar betraktas som plagiering. Tveka inte att fråga din lärare eller handledare om du är det minsta osäker. Grundregeln är att alltid uppge källor som du har inspirerats av. Det gäller såväl tankar som hela stycken från en specifik källa.

“Idén med att studera ett område är att få ny kunskap eller nya idéer kring ett ämne som antingen är gammalt eller nytt.”

1. Originaltext:

De första metallerna måste ha upptäckts som klimpar av ren metall. Troligen har det varit koppar- eller guldstycken, eftersom dessa metaller tillhör de fåtal som emellanåt påträffas i fri form i naturen. Kopparns rödaktiga färg eller den gulaktiga glansen hos guld måste ha fångat ögat i högre grad än den livlösa obestämbara färgteckningen på de flesta stenar. Säkerligen kom metallerna först till användning som prydnadssaker i det skick de upphittats, på samma sätt som man använde kiselstenar och pärlemorskimrande snäckskal.

(Asimov, Isaac, Kemins historia, Prisma, 1966, s 11)

Exempel 1

De första metaller som upptäcktes var förmodligen klumpar av ren metall. Dessa metaller räknas till de få som kan hittas som klumpar i naturen. Förmodligen började man först använda metallerna som prydnad innan man såg någon mer praktisk nytta med dem.

Skribenten har inte använt hela texten men har omarbetat den och till större delen använt sina egna ord.

Svar: Det här är en omskrivning (eller parafra) och kan ses som plagiat eftersom skribenten inte har hänvisat till författaren. Texten är mycket lik den ursprungliga källan. Såväl de faktiska teorierna och idéerna som slutsatsen är fortfarande Isaac Asimovs.

Exempel 2

De första metallerna måste ha upptäckts som klumpar av ren metall. Troligen har det varit koppar- eller guldstycken, eftersom dessa metaller tillhör de fåtal som emellanåt påträffas i fri form i naturen. Koppars rödaktiga färg eller den gulaktiga glansen hos guld måste ha fångat ögat i högre grad än den livlösa obestämbara färgteckningen på de flesta stenar. Säkerligen kom metallerna först till användning som prydnadssaker i det skick de upphittats, på samma sätt som man använde kiselstenar och pärlemorskimrande snäckskal.

(Asimov, Isaac, Kemins historia, Prisma, 1966)

Här har skribenten hänvisat till källan.

Svar: Detta kan dock betraktas som plagiat. Skribenten har kopierat ett par meningar rakt ut från Asimovs bok utan att infoga citationstecken. Om dessa meningar omges av skribentens egen text, blir det svårt att hålla isär vad som är skribentens egen text och vad som är Asimovs text. Dessutom saknas sidhänvisningar i källhänvisningen.

Exempel 3

Man kan fascineras av metoden för att utvinna olika metaller ur malm. Vad var det som fick människan att börja experimentera för att utvinna dessa metaller från första början? Enligt Isaac Asimov skulle det kunna ha varit så att de första metallerna som upptäcktes var guld och koppar, som förekommer fritt runtom i naturen i form av klumpar. När man hittade dessa skulle slutsatsen kunna ha dragits att det fanns mer att hämta från olika typer av malm. Experimentera med att försöka utvinna metaller hade därmed påbörjats.

(Asimov, Isaac, Kemins historia, Prisma, 1966, s 11)

Skribenten har inga citatmarkeringar men hänvisar till källan.

Svar: Det här är inte ett plagiat. Det här är ett referat. Skribenten har återgett Asimovs tankar med sina egen ord och har gjort en korrekt källhänvisning. Dessutom finns det referensmarkörer ("enligt Isaac Asimov ...") i anslutning till texten så att man enkelt kan hålla isär skribentens tankar och Asimovs tankar.

Exempel 4

Människans fascination av guld och skimrande metaller sträcker sig ända tillbaka till historiens gryning. Vi vet inte i dag hur människan kom fram på den fantastiska idén att försöka utvinna metall ur olika typer av malm. Det finns flera olika teorier om detta. En rimlig förklaring är att de första metallerna som hittades var de typer av metaller som kan ses som klumpar fritt liggande ute på marken. Ett exempel på en sådan metall som kan hittas utan att behöva bearbeta malm är guld. När människorna hade fått upp ögonen för metallen började de leta efter den och hittade små mängder av guldmalm. Från och med nu började människorna experimentera med att utvinna ännu mindre mängder av metall. Och i den här processen upptäckte de fler praktiska metaller och metoder för att utvinna dem på bästa sätt.

Det finns ingen källhänvisning och texten ser faktiskt ut som om den bygger på originaltexten.

Svar: Nu är vi inne i en gråzon. Det finns inga exakta textuella likheter men om skribenten verkligen använt Asimovs bok när texten producerades borde en källhänvisning ha gjorts. Men om skribenten har producerat detta helt självständigt utan kännedom om Asimovs slutsatser kan hen antagligen inte beskyllas för plagiering.

Exempel 5

En rimlig förklaring till hur människan har kommit på den sällsamma idén att försöka utvinna metall ur olika sorters malm är att de första metaller som hittades var sådana som återfinns fritt liggande på marken i form av klimpar. Ett exempel på en sådan metall som kan hittas utan att behöva bearbeta malm är guld. Isaac Asimov formulerar denna förklaring så här:

De första metallerna måste ha upptäckts som klimpar av ren metall. Troligen har det varit koppar- eller guldstycken, eftersom dessa metaller tillhör de fåtal som emellanåt påträffas i fri form i naturen. Koppars rödaktiga färg eller den gulaktiga glansen hos guld måste ha fångat ögat i högre grad än den livlösa obestämbara färgteckningen på de flesta stenar. Säkerligen kom metallerna först till användning som prydnadssaker i det skick de upphittats, på samma sätt som man använde kiselstenar och pärlmorskimrande snäckskal.

(Asimov, Isaac, Kemins historia, Prisma, 1966, s 11)

När människorna hade fått upp ögonen för metallen började de leta efter den och hittade små mängder av guldmalm. Från och med nu började människorna experimentera med att utvinna ännu mindre mängder av metall. Och i den här processen upptäckte de fler praktiska metaller och metoder för att utvinna dem på bästa sätt.

Det finns inga citationstecken kring stycket som är hämtat från Asimovs bok och skribentens tankar i resten av texten är tydligt influerade av Asimov.

Svar: Det här är ett korrekt sätt att hantera ett citat som är så här långt. Det kallas blockcitat och behöver inga citationstecken eftersom texten redan är tydligt åtskild från skribentens egna ord. Blockcitat är det korrekta sättet att återge ett citat när det överskrider en viss längd. Citationstecken ska däremot användas när texten du vill hänvisa till är kortare, vanligtvis ungefär en eller två meningar lång. Eftersom skribenten citerar den del av Asimovs bok som influerat hans egna tankar behövs ingen ytterligare hänvisning.

2. Original text

JORDEN, VÅRT HEM, är en värld olik alla andra. Den tredje planeten från solen är den enda platsen i det kända universum där liv har bekräftats. Ett varv runt solen tar 365,25 dagar för jorden. Eftersom vårt kalenderår bara har 365 dagar lägger vi till en extra skottdag vart fjärde år för att kompensera skillnaden.

Michael Greshko, <https://www.nationalgeographic.com/science/space/solar-system/earth/>, National Geographic, 2019-08-23, senast besökt 2019-08-30

Exempel 1

Som ni alla vet är Jorden, vår hemplanet, en värld olik alla andra. Den tredje planeten från solen är den enda platsen i det kända universum där liv har bekräftats. Ett varv runt solen tar 365,25 dagar för vår jord, för att vara exakt. Eftersom vårt kalenderår bara har 365 dagar lägger vi till en extra skottdag vart fjärde år för att kompensera skillnaden.

Detta är i stort att betrakta som "allmän kunskap" men skribenten har nästan kopierat Greshkos text rakt av.

Svar: Detta är förvisso allmän kunskap men det kan fortfarande ses som ett plagiat. Anledningen till det är att skribenten har använt Greshkos text som modell. I det här fallet är det inte Greshkos slutsatser som är plagierade eftersom de ofta betraktas som allmän kunskap. Däremot har Greshkos formuleringar plagierats, vilket innebär att både citationstecken och en källhänvisning borde ha funnits.

Internetresurser

Om du vill lära dig mer om vad som kan betraktas som plagiering finns det massor av resurser på internet att tillgå. Här är några stycken:

Ett quiz från Indiana University som ger deras syn på vad som är plagiering:

www.education.indiana.edu/~frick/plagiarism

En handledning som har tagits fram av flera danska universitet (på engelska):

www.en.stopplagiat.nu

The Interactive Anti-Plagiarism Guide – Jönköping University (på engelska):

www.pingpong.hj.se/public/courseId/10565/publicPage.do

Att citera i olika stilar, inklusive direkt i text samt litteraturstilar och -guider:

www.citethisforme.com

Essay mills och spökskrivare

Med internets intåg i klassrummen och tillgänglighet överallt är all kunskap mycket lättåtkomlig i dag. Men samtidigt blir det också mycket lättare att komma över färdigt innehåll att lämna in, ofta i utbyte mot pengar. Dessa tjänster brukar kallas "essay mills" och skribenterna som skapar dem kallas spökskrivare. Ofta är innehållet taget från tidigare inlämnade uppgifter från studenter och är i sig plagiat, vilket gör att vårt system kan upptäcka det. Och även om det inte skulle upptäckas just nu kommer det med högsta sannolikhet att fångas upp av framtida teknik (till exempel om sättet att skriva skiljer sig mycket från de tidigare uppgifterna). Gör din egen framtid en tjänst medan du är student och undvik de här tjänsterna nu. Du kommer att vara tacksam för det längre fram!

Berömda slutord

Vi hoppas att den här guiden har gett dig klarhet i vad som är plagiering och inte, vare sig du är lärare eller student. Kom ihåg att det här bara är tänkt som en guide, det är inte slutgiltigt på något sätt. Vi är tacksamma för all feedback. Skriv gärna till oss på adressen marketing@ouriginal.com.

Var noga med dina källor. Kontrollera att de finns tillgängliga när du tar med dem i din litteraturlista och notera alltid när du senast kom åt dem. Blanda inte ihop olika referensstilar. Håll det enhetligt och ha roligt medan du lär dig – oavsett om du gymnasie- eller högskolestudent eller lärare eller professor!

“Ingen kan innovera genom att kopiera”

Larry Ellison

 Ouriginal

www.ouriginal.com
marketing@ouriginal.com